Lietas Nr. 11087124215
Lietas arhīva Nr. SKK-0065-16

**LĒMUMS**

Rīgā 2016.gada 7.martā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Opincāns
tiesnese A.Branta
tiesnesis V.Čiževskis

izskatīja krimināllietu rakstveida procesā sakarā ar Narkotiku un nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora A.Sirmā kasācijas protestu par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra spriedumu un

**k o n s t a t ē j a**

Pirmstiesas kriminālprocesā starp Narkotiku un nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokuroru A.Sirmo un apsūdzēto /A.K./ noslēgta vienošanās par vainas atzīšanu un sodu, un lūgts

**/A.K./**, personas kods /personas kods/,

atzīt par vainīgu Krimināllikuma 253.$^2$panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar piespiedu darbu uz 200 stundām.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra spriedumu apstiprināta starp prokuroru A.Sirmo un apsūdzēto /A.K./ iztiesāšanas procesā noslēgtā vienošanās.

**/A.K./**, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.$^2$panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 stundām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu piedzīti no /A.K./ valsts labā procesuālie izdevumi par juridisko palīdzību kriminālprocesā 28,46 *euro*.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra spriedumu /A.K./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.$^2$panta pirmās daļas par to, ka

viņš, būdams brīdināts par kriminālatbildību par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un lietošanu, lietoja narkotiskās un psihotropās vielas.

Narkotiku un nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurors A.Sirmais iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra nolēmumu daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no /A.K./ un šajā daļā, grozot nolēmumu, atbrīvot /A.K./ no procesuālo izdevumu atlīdzināšanas.

Prokurors uzskata, ka pirmās instances tiesa, skatot lietu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 12.panta, 85.panta pirmās daļas 2.punkta, 512.panta trešās daļas (domājams, pirmās vai otrās daļas) pārkāpumu, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu atzīstami par būtiskiem pārkāpumiem un ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma daļā par procesuālo izdevumu piedziņu no apsūdzētā /A.K./.

Prokurors kasācijas protestā norāda, ka pirmās instances tiesa, piedzenot procesuālos izdevumus 28,46 *euro* apmērā par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā nav vērtējusi apstākli, ka /A.K./, uzsākot pārrunas par vienošanās slēgšanu kriminālprocesā aizstāvja klātbūtnē, atteicās no turpmākas aizstāvja piedalīšanās pirmstiesas kriminālprocesā, kas fiksēts gan apsūdzētā nopratināšanas protokolā, gan paziņojumā par valsts nodrošinātas juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā. Prokurors uzskata, ka pirmās instances tiesa ar šādu rīcību pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto, ka tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem, ir personai, kura kriminālprocesā, kad aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, nav vēlējusies aizstāvi. Pirmās instances tiesa, nevērtējot šo apstākli, ka /A.K./ ir atteicies no aizstāvja piedalīšanās vienošanās procesā un faktiski nav saņēmis valsts nodrošinātu juridisko palīdzību kriminālprocesā, un piedzenot no /A.K./ valsts labā procesuālos izdevumus par aizstāvja palīdzību, ir pieļāvusi neattaisnotu kriminālprocesuālo pienākumu uzlikšanu, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 12.pantā ietverto cilvēktiesību garantēšanas principu.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra spriedums jāatceļ daļā par procesuālo izdevumu 28,46 *euro* piedziņu valsts labā no apsūdzētā /A.K./, bet pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu, spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmajai daļai tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

Vienošanās piemērošana pirmstiesas kriminālprocesā regulēta Kriminālprocesa likuma 38.nodaļā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 83.panta otro daļu aizstāvja piedalīšanās ir obligāta kriminālprocesā, kas notiek vienošanās procesa kārtībā no brīža, kad tiek uzsāktas pārrunas ar apsūdzēto par vienošanos noslēgšanu. Kā redzams no lietas materiāliem, izpildot minētā panta prasības, uzsākot pārrunas ar /A.K./ par vienošanās noslēgšanu, tajās ir piedalījies procesa virzītāja pieaicinātais aizstāvis. Apsūdzētais /A.K./ aizstāvja piedalīšanos turpmākajā vienošanās noslēgšanas gaitā nav vēlējies.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktam tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem ir personai, kura kriminālprocesā, kad aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, nav vēlējusies aizstāvi.

Kriminālprocesa likuma 85.panta otrā daļa noteic, ka lēmumu par aizstāvja palīdzības apmaksāšanu no valsts līdzekļiem pieņem izmeklēšanas tiesnesis pirmstiesas procesā vai tiesa iztiesāšanā.

Ievērojot minēto, pirmās instances tiesai bija pamats atbrīvot apsūdzēto /A.K./ no samaksas par aizstāvja palīdzību, nosakot, ka samaksa par aizstāvja palīdzību tiek segta no valsts līdzekļiem.

Augstākā tiesa atzīst, ka konkrētajā lietā, nolemjot piedzīt no apsūdzētā /A.K./ procesuālos izdevumus 28,46 *euro* valsts labā par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību, tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 2.punktu, 511.panta otro daļu, 512.panta pirmo daļu, kas atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma daļā par procesuālo izdevumu piedziņu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Augstākā tiesa

**n o l ē m a**

Atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 3.novembra spriedumu daļā par procesuālo izdevumu 28,46 *euro* piedziņu valsts labā no apsūdzētā /A.K./ un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

Pārējā daļā tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

| | |
|---|---|
| Tiesnesis | P.Opincāns |
| Tiesnese | A.Branta |
| Tiesnesis | V.Čiževskis |